

Lieliska debija! Stīna Džeksone meistarīgi savij laika pavedienus. Vientulība dažreiz var būt labāka izvēle par sabiedrību, un biezs mežs var sniegt lielāku drošību nekā māja, no kuras nevar tikt prom.

Dagens Nyheter, Zviedrija

Ziemeļos vasaras naktis ir nebeidzami gaišas un tumša slēpjas dziļi mežā, savukārt Stīna Džeksone tik patiesi atainojusi apkārtni un cilvēkus, ka šis stāsts pat nedaudz biedējoši atdzīvojas.

Göteborgs-Posten, Zviedrija

Labs debijas romāns! Tagad ir saprotama visa tā kņada, kas tika sacelta ap autori vēl pirms grāmatas iznākšanas. Stīnai Džeksonei jau ar pirmo reizi izdevies uzrakstīt izcilu kriminālromānu!

Ekstra Bladet, Dānija

Drūmā ainava un biedējošo Zviedrijas ziemeļdaļas mežu smacējošā klaustrofobija Stīnas Džeksones skandināvu *noir* tradīcijās uzrakstītajā romānā atklājas vien pamazām, vienmēr klātesošās vasaras saules apspīdēta. Lai gan sižeta līnija sākotnēji liek domāt par kārtējo elpu aizraujošo trilleri, tajā nav žanram tradicionāli ierasto varoņu. “Sudraba ceļš” ir pārdomas raisošs nesteidzīgs stāsts par vienkāršiem cilvēkiem un viņu personiskajām traģēdijām.

Irish Times, Īrija

Zviedru rakstniece Stīna Džeksone ir distancējusies no skandināvu tradicionālā kriminālromāna ar neiztrūkstoši varmācīgiem noziegumiem un sniegotajām ainavām un izvēlējusies vairāk pievērsties cilvēku iekšējiem konfliktiem. Rezultātā esam ieguvuši romānu, kas lasītāju piesaista ar teksta emocionalitāti un apkārtējās vides kolorītu.

El Periódico, Spānija

STINA JACKSON

SILVERVÄGEN

STĪNA DŽEKSONE

SUDRABA CEĻŠ

No zviēdru valodas tulkojusi
Ieva Pudure

821.113.6-31

Dž 390

Stina Jackson
SILVERVÄGEN

Copyright © Stina Jackson, 2018

Published by agreement with Salomonsson Agency

Vāka dizains © MIROSLAV SOKCIC

Vākam izmantoti attēli © KATJA KIRCHER/MASKOT, DEPOSITPHOTOS,
MIROSLAV SOKCIC

Šis ir ar autortiesībām aizsargāts darbs. Darba reproducēšana vai jebkāda cita neatļauta izmantošana ir autortiesību pārkāpums. Par autortiesību pārkāpšanu ir paredzēta atbildība Krimināllikuma 148. pantā. Saskaņā ar Autortiesību likuma 69.¹ pantu persona ir arī mantiski atbildīga par visiem zaudējumiem un morālo kaitējumu, kuru tā radījusi ar autortiesību pārkāpšanu.

© Tulkojums latviešu valodā, Ieva Pudure, 2021

© Literārā apdare, mākslinieciskais noformējums, izdevums latviešu valodā,
Apgāds Zvaigzne ABC, 2021

ISBN 978-9934-0-9705-8

Robertam

1. DAĞA

Gaisma. Tā koda acīs, svilināja un mocīja. Tā pārklāja mežus un ezerus, aicinot dziļi ieelpot un solot, ka jauna dzīvība jau ir ceļā. Spožā gaisma trauksmaini plūda dzīslās, atņemot viņam miegu. Jau maijā viņš mēdza gulšņāt nomodā, līdzko rītausma ielaužas pa spraugām un plaisām. Aiz loga viņš klausījās, kā sasalums sūcas no zemes vietās, kur noasiņo ziema. Tērcītes un strautiņi čaloja un pieņēmas spēkā, sniegotajiem kalniem notraušot savus ziemas apmetņus. Drīz vien gaisma piepildīs arī naktis, izpletīsies, apžilbinās un iedvesīs dzīvību visā, kas snaudis zem satrūdējušām lapām. Tā pielies koku pumpurus ar siltumu, līdz tie izsprāgs un mežs vārīsies no izšķīlušās dzīvības izsalkuma saucieniem. Pusnakts saule izvilinās ļaudis no viņu alām un piepildīs ar gaidām. Viņi smiesies, mīlēs un ļaunprātīgi izmantos cits citu. Gadījās, ka cilvēki pazuda, apžilba un nomaldījās. Bet viņš negribēja ticēt, ka viņi mirst.

Viņš smēķēja tikai tad, kad devās viņu meklēt.

Lenni iztēlojās meiteni sēžam pasažieru sēdvietā ik reizi, kad aizkūpināja jaunu cigareti. Kā viņa sarauca pieri un cieši skatās viņā pār brillu malu.

– Man šķita, ka tu esi atmetis.

– Es *esmu* atmetis. Šis ir tikai izņēmums.

Lenni iztēlojās, kā meitene nosodoši pakrata galvu un kā pavīd asie acu zobi. Viņa par tiem kautrējās. Viņas klātbūtni viņš visvairāk izjuta naktīs, kad braukāja apkārt un gaisma vēl kavējās gaisā. Mati meitenei bija gandrīz balti, kad saules gaisma tos apspīdēja, deguna pamatni klāja tumši un smalki vasarraibumi, kurus pēdējos gados viņa bija centusies noslēpt ar kosmētikas palīdzību, un acis, kas redzēja visu, lai gan šķita, ka viņa nemaz neskatās. Viņa vairāk līdzinājās Anetei nekā Lenni, un labi, ka tā, jo skaistums nebija viņa gēnos. Meitene bija skaista, un Lenni tā nedomāja tāpēc vien, ka Līna bija viņa meita. Ļaudis mēdza atskatīties, lai palūkotos uz meiteni jau tad, kad viņa vēl bija pavisam maziņa. Viņa bija viens no tiem bērniem, kurš izvilina smaidu pat no ļoti nomāktiem cilvēkiem. Bet tagad uz viņu neviens vairs neatskatījās. Neviens viņu nebija redzējis trīs gadus, vismaz neviens, kurš bija gatavs to atklāti atzīt.

Cigaretes beidzās, pirms viņš bija sasniedzis Jērnus. Līna vairs nesēdēja blakus sēdvietā. Mašīna bija tukša un klusa, un Lenni gandrīz aizmirsa, kur atrodas. Acis vērās uz ceļu, bet viņš to neredzēja. Viņš tik daudz reižu bija braucis pa šoseju, kas bija pazīstama kā Sudraba ceļš, ka viņš to zināja cauri un cauri. Vīrietis atcerējās ikvienu līkumu un vietas, kur ieplēstais nožogojums ļāva aļņiem un ziemeļbriežiem šķērsot šoseju pēc savas patikas.

Viņš zināja, kur mēdz uzkrāties lietusūdens un no kuriem ezeriem paceļas migla, deformējot pasauli. Ceļš bija zudušā laika atbalss, agrāk pa to pārvadāja sudrabu no Nasafjēlas līdz Botenvīkai. Tagad tas kā upīte meta lokus starp kalniem un krastu, savienojot Glimmerstresku ar citiem vidienes ciematiem, un, lai kā viņam riebās ceļa mestie likumi caur dziļajiem mežiem, viņš to nekad nepametīs. Viņa bija pazudusi šeit, tieši šis ceļš bija aprijis viņa meitu.

Neviens nezināja, ka Lenni pa naktīm braukā apkārt un meklē Līnu. Ka viņš citu pēc citas smēķē neskaitāmas cigaretes, apliek roku pasažieru sēdvietai un sarunājas ar meitu, it kā viņa tur patiešām sēdētu, it kā viņa nekad nebūtu pazudusi. Viņam nebija, kam to pastāstīt. Anete bija viņu pametusi. Viņa teica, ka tā no sākta gala esot bijusi Lenni vaina. Ka tieši viņš torīt aizvedis Līnu uz autobusa pieturu. Ka tieši viņš vainojams notikušajā.

Ap trijiem viņš nonāca Šellefteo. Lenni piestāja benzīntankā, lai uzpildītu degvielu un piepildītu iztukšoto kafijas termosu. Par spīti agrajai rīta stundai, puisis kasē bija možs un mundrs, viegli rudiem matiem, kas atglausti sāņus. Viņš bija jauns, ne vairāk par deviņpadsmit divdesmit gadiem. Tikpat vecs, cik tagad būtu Līna. Lai gan Lenni pašam bija grūti iztēloties meitu pieaugušu. Ar netīru sirdsapziņu viņš nopirka vēl vienu *Marlboro Lights* cigarešu paciņu. Skatiens pievērsās kastītei ar pretodu līdzekli, kas atradās pie kases. Lenni mēģināja sataustīt maksājumu karti. Tagad viss atgādināja par Līnu. Tajā pēdējā rītā meitene bija noklāta ar pretodu līdzekli. Patiesībā tas bija vienīgais, ko viņš atcerējās, – ka viņš bija atvēris mašīnas logu, lai izvēdinātu smaku pēc tam, kad bija izlaidis meitu autobusa pieturā. Viņš neatminējās, ko viņi viens otram bija teikuši, vai meita bija priecīga vai skumja, ko viņi bija ēduši brokastīs. Viss, kas notika pēc tam, aizņēma pārāk daudz vietas prātā, tāpēc tur palika tikai atmiņas par pretodu līdzekli. Viņš to bija pastāstījis policistiem nākamajā vakarā, ka Līna smaržojusi pēc pretodu

līdzekļa. Anete bija palūkojusies uz viņu, it kā vīrs būtu pilnīgs svešinieks, kāds, par kuru viņai ir kauns. To viņš arī atcerējās.

Viņš atvēra jauno cigarešu paciņu, turēja cigareti starp lūpām neaizdegtu, līdz atgriezīsies uz ceļa, lai šoreiz dotos ziemeļu virzienā. Mājupceļš vienmēr šķita īsāks, bet arī nogurdinošāks. Līnas sudraba sirsniņa karājās ķēdītē atpakaļskata spogulī, atstājot saules gaismu. Tagad meita atkal sēdēja viņam līdzās, gaišie mati aizsedza seju kā aizkars.

– Tēt, vai tu zini, ka pāris stundās esi izsmēķējis divdesmit vienu cigareti?

Lenni nobirdināja pelnus ārā pa logu, aizpūta dūmus prom no viņas.

– Vai tiešām tik daudz?

Līna pacēla skatienu un palūkojās mašīnas griestos, it kā sauktu palīgā augstākus spēkus.

– Vai zināji, ka ikviena cigarete no dzīves atņem deviņas minūtes, tātad šovakar esi saīsinājis to par simt astoņdesmit deviņām minūtēm.

– Vai dienīn, – Lenni iesaucās, – bet, pie velna, kam lai es dzīvoju?

Meitai viņā noraugoties, gaišajās acīs pavīdēja pārmetuma ēna.

– Tev mani jāatrod. Tikai tu to vari izdarīt.

*

Meja gulēja, rokas turēdama uz vēdera, un centās neņemt vērā skaņas. Zem pirkstiem kļiedza izsalkums, bet bija dzirdami arī citi trokšņi. Pretīgās skaņas, kas ielauzās pa grīdas dēļu spraugām. Siljes elsas un vīrieša stenēšana. Gultas dēļu čikstēšana, un tad pēkšņi ierējās suns. Viņa dzirdēja, kā vīrietis tam uzkliezd, pavēlot iet kaktā.

Bija nakts vidus, bet mazajā jumta istabiņā spoži iespīdēja saule. Tās zeltaini siltie stari izpletās uz pelēkajām sienām un

atklāja kapilāru tīklu zem aizvērtiem plakstiņiem. Bet Meja nevarēja pagulēt. Nosēdusies uz ceļiem zemā loga priekšā, viņa aizslaucīja zirnekļa tīklus. Tikai zilas nakts debesis un zili meži, cik tālu vien sniedzas skatiens. Ja pastiepa kaklu, varēja saredzēt šauru strēli ezera, melnu, mierīgu un reizē vilinošu. Viņa jutās kā nolaupīta princese kādā pasakā. Ieslēgta skumjā tornī, septiņjūdžu meža ieskauta un nolemta klausīties ļaunās pamātes seksa spēlītēs stāvu zemāk. Lai gan Silje nebija viņas pamāte, bet gan mamma.

Neviena no viņām iepriekš nebija bijusi Norlandē. Vilcienā pavadītajās stundās šaubas piemeklēja viņas abas, viņas strīdējās, raudāja un ilgu laiku pavadīja klusējot, kamēr mežs aiz loga kļuva arvien biezāks un attālums starp vilciena stacijām – arvien garāks. Silje bija nozvērējusies, ka šī ir pēdējā reize, kad viņas pārceļas dzīvot citur. Viņa bija iepazinusies ar vīrieti, vārdā Tūrbjērns, viņam piederēja lauku māja kādā ciematā, kuru sauca par Glimmerstresku. Silje un Tūrbjērns bija iepazinušies internetā un neskaitāmas stundas pavadījuši, pļāpājot pa tālruni. Meja bija dzirdējusi vīrieša aprauto Norlandes akcentu un redzējusi bildēs ūsainu tēvaini ar platu kaklu un šaurām acīm, viņam smaidot. Kādā attēlā viņš turēja akordeonu, bet kādā citā sēdēja, noliecies pār āliņģi un pacēlis gaisā tikko nomakšķerētu zivi. Tūrbjērns, Siljes vārdiem sakot, bija *ists vecis*, vīrietis, kurš zina, kā izdzīvot pašos grūtākajos apstākļos, un spēj par viņām parūpēties.

Stacija, kur viņas beigu beigās izkāpa, nebija nekas vairāk kā priežu ieskauta būda, un, paraustījušas stacijas durvju rokturi, viņas secināja, ka tā ir aizslēgta. Nebija izkāpis neviens cits, un, rokas nolaidušas, viņas stāvēja vējā, kamēr vilciens aizbrauca un nozuda starp kokiem. Zeme zem kājām vēl labu brīdi drebēja. Aizkūpinājusi cigareti, Silje sāka vilkt ceļojumu somu pār nobružāto platformu, bet Meja palika stāvam un ieklausījās, kā šalc koki un sīc svaigi izšķīlušos odu miljoni. Viņa juta, kā pakrūtē sāk briest klieziens. Viņa nevēlējās sekot Siljei, bet

neuzdrošinājās arī palikt. Viņpus sliedēm kā zaļganmelns aizkars pret gaišajām debesīm pacēlās mežs un tūkstošiem ēnu, kas virvoja starp zariem. Nebija manāms neviens dzīvnieks, bet radās spēcīga sajūta, ka viņa tiek vērota, it kā atrastos liela laukuma vidū. Ādu kutināja simtiem acu pāru.

Silje jau bija paspējusi nokāpt zemāk līdz autostāvvietai ar ieplaisājušo asfaltu, tur stāvēja un gaidīja rūsas saēsts *Ford*. Pret mašīnas pārsegu atbalstījies, stāvēja vīrietis, kura seju apēnoja melna naģene. Ieraudzījis abas tuvojamies, viņš izslējās, un smaids atklāja zelējamo tabaku zobu starpās. Tūrbjērns dzīvē izskatījās druknāks un spēcīgāks. Bet viņa kustībās bija jūtams kas neveikls un nekaitīgs, un šķita, ka viņš neapzinās savu izmēru. Silje palaida vaļā somu un apskāva vīrieti, it kā viņš būtu glābšanas riņķis meža jūras vidū. Nostājusies pie somas un nodūrusi skatienu, Meja aplūkoja asfaltā radušos plaisu, kur bija izspraukusies pienene. Viņa dzirdēja, kā abi skūpstās, kā mēles lokās pa muti.

– Tā ir mana meita, Meja.

Noslaucījusi lūpas, Silje pastiepa roku uz Mejas pusi. Tūrbjērns viņu aplūkoja no naģenes apakšas un savā akcentā noteica, ka viņa esot laipni gaidīta. Meitene turpināja stāvēt nodurtu skatienu, tādējādi uzsverot, ka viss notiek pret viņas gribu.

Vīrieša mašīna oda pēc slapjas suņa vilnas, un uz aizmugurējā sēdekļa bija izklāta raupja zvērāda. No sēdekļa ārā spraucās dzeltens tapsējums. Nosēdusies uz maliņas, Meja elpoja caur muti. Silje bija teikusi, ka Tūrbjērns esot labi nodrošināts, bet, spriežot pēc mašīnas, tas bija pārspilējums. Pa ceļam uz viņa mājām neredzēja nekā cita kā tikai nomācošu skujkoku mežu, kur laiku pa laikam bija manāmas kailcirtes un nelieli ezeriņi, kas starp kokiem vizēja kā asaras.

Sasniedzot Glimmerstresku, Mejai kaklā bija iestrēdzis dedziņš kamols. Priekšā sēdošais Tūrbjērns bija uzlicis plaukstu Siljes augšstilbam, ko atlaida vien retumis, lai norādītu uz lietām, kuras uzskatīja par svarīgām, – pārtikas veikalu *ICA*, skolu,

picēriju, pastu un banku. Viņš šķita ārkārtīgi lepojamies ar to. Pašas dzīvojamās ēkas bija lielas un atradās patālu cita no citas. Jo tālāk viņi brauca, jo lielāks kļuva atstatums starp mājām. Pa vidu pletās meži un tīrumi. Šur tur bija dzirdamas suņu rejas. Priekšā sēdošās Siljes vaigi bija pavisam sasārtuši.

– Skaties, cik skaisti, Meja. Gluži kā pasakā!

Tūrbjērns sacīja, ka viņai jānomierinās, jo viņš dzīvojot ezeram otrā pusē. Meja gribēja uzzināt, ko tas nozīmē. Ceļš arvien sašaurinājās, mežs piekļāvās ciešāk, un mašīnā iestājās smagnējs klusums. Mejai kļuva grūti elpot, kad viņa noraudzījās uz augstajām priedēm, kas zibēja gar acīm.

Tūrbjērna māja stāvēja meža klajumā vientuļa. Tā bija divstāvu ēka, kas varbūt reiz bijusi krāšņa, bet tagad sarkanā krāsa bija nolupusi un šķīta, ka ēka kuru katru brīdi iegrimis zemē. Ķēdes galā bija piesiets pinkains suns, kurš aprēja atbraucējus, kad viņi izkāpa no mašīnas. Citādi, ja neskaita vēju, kas šņāca un čabināja krūmus, apkārt valdīja klusums. Kad Meja palūkojās visapkārt, viņai saļodzījās ceļi.

– Esam klāt, – Tūrbjērns noteica un izpleta rokas.

– Šeit ir tik klusi un mierīgi, – Silje secināja, bet sajūsma bija zudusi.

Tūrbjērns ienesa somas un nolika tās uz grīdas, kas bija gluži melna no netīrības. Māja oda pēc sastāvējuša gaisa, sodrējiem un veciem taukiem. Viņiem pretī raudzījās ar rupju audumu pārvilkta mēbeles no zudušajām desmitgadēm. Brūni svītrainās tapetes bija noklātas ar meža zvēru ragiem un dunčiem ieliektās makstīs, vairāk dunču, nekā Meja jebkad bija redzējusi. Viņa centās notvert Siljes skatienu, bet tas neizdevās. Silje bija kā pielīmējusi sev smaīdu, kas nozīmēja, ka viņa būs gatava izturēt jebko, un bija ļoti tālu no tā, lai spētu atzīt pieļauto kļūdu.

Stenēšana no apakšstāva bija pierimusi, un tās vietā dzirdēja putnus. Meja nekad iepriekš nebija dzirdējusi šādas putnu dziesmas, tās izklausījās histēriskas, trauksmainas. Griesti bija ieslīpi

un viņai virs galvas veidoja trīsstūri, un meiteni novēroja simtiem zaru acu. Stāvot kāpnēs, Tūrbjērns to bija nosaucis par trīsstūra istabu un norādījis, kur Meja turpmāk dzīvos. Viņai bija pašai sava istaba otrajā stāvā. Sen viņai nebija bijusi pašai sava istaba. Skaņu viņa lielākoties bija varējusi izolēt tikai ar plaukstām. Trokšņus, kas liecināja par Silji un viņas vīriešiem, seksu un ķildām. Nebija nozīmes, cik tālu viņas pārvācās, šie trokšņi vienmēr viņu panāca.

*

Lenni nejuta, cik ir noguris, līdz automašīna slidēja pār ceļmalas apzīmējumu un riepas sāka vibrēt. Viņš nolaida sánstiklu un iepļaukāja sevi, līdz āda sāka svilt. Sēdvietā līdzās bija tukša, Līna – pazudusi. Viņa noteikti neatbalstītu tēva braukāšanu apkārt pa naktīm. Viņš starp lūpām ielika jaunu cigareti, lai turētos nomodā.

Kad viņš pārradās mājās Glimmerstreskā, vaigi svila no pļaukām. Pie autobusa pieturas viņš piebremzēja un apstādināja automašīnu. Aizdomīgu skatienu viņš nopētīja bezjēdzīgo stikla būdiņu, ko izdaiļoja flomāsteru uzraksti un putnu mēsli. Bija agrs rīts, un pirmais autobuss vēl nebija aizbraucis. Izkāpis no mašīnas, Lenni devās pie sadragātā koka soliņa. Zemē mētājās konfekšu papīri un košļeņu pārpalikumi. Nakts saule atmirdzēja pelķēs. Lenni nespēja atsaukt atmiņā, ka būtu lijis lietus. Pāris reižu apgājis apkārt būdiņai, viņš kā vienmēr nostājās vietā, kur Līna stāvēja, kad viņš aizbrauca. Atbalstīja plecu pret netīro stiklu, gluži kā to bija darījusi viņa – mazliet vienaldzīgi, it kā gribētu uzsvērt, ka tas nepavisam nav nekas īpašs. Pirmais īstais vasaras darbs. Stādīt eglītes Arjeplogā. Nopelnīt daudz naudas pirms skolas sākuma. Tas nebija nekas dīvains.

Lenni dēļ viņi bija ieradušies par agru, tēvs bija noraizējies, ka Līna nokavēs autobusu un pirmajā darba dienā ieradīsies ar novēlošanos. Līna nežēlojās, jūnija rīts čivināja un sildīja.

Bet viņa stāvēja pavisam viena būdiņā, kamēr saule spoguļojās vecajās pilota saulesbrillēs, ko meita bija izlūgusies par spīti tam, ka tās aizklāja pusi no sejas. Varbūt Līna bija pamājusī ar roku, varbūt pat sūtījusi gaisa skūpstu. Viņa tā mēdza darīt.

Jaunajam policistam bija tādas pašas saulesbrilles. Gaitenī ienācis, viņš tās pastūma augšup un cieši paraudzījās Lenni un Anetē.

– Jūsu meita šorīt tā arī neiekāpa autobusā.

– Tas nevar būt, – Lenni bija iebildis, – es taču viņu atstāju pieturā!

Policists bija pašūpojis galvu, saulesbrilles noslīdējušas zemāk.

– Tavas meitas autobusā nebija, mēs esam aprunājušies gan ar šoferi, gan pasažieriem. Neviens viņu nav redzējis.

Viņi jau toreiz Lenni veltīja dīvainu skatienu. Viņš to juta. Gan policisti, gan Anete. Viņu acīs manāmais nosodījums bija izdedzinājis caurumu, pa kuru izlija visi viņa spēki. Par spīti visam, Lenni pēdējais bija redzējis meitu, viņu aizvedis, atbildīgs bija viņš. Policisti atkal un atkal uzdeva tos pašus nožēlojamus jautājumus, gribēdami zināt precīzu laiku un to, kādā noskaņojumā Līna torīt bijusi. Vai viņai patīcis pavadīt laiku mājās? Vai viņi ir strīdējušies?

Beigās viņš salūza. Sagraba virtuves krēslu un no visa spēka svieda vienam no policistiem, glēvam kretīnam, kurš izmetās ārā un izsauca papildspēkus. Lenni joprojām spēja atsaukt atmiņā vēsās grīdas flizes pret vaigu, kad policisti uzsēdās viņam virsū un cieši savilka rokudzelžus. Dzirdēja Aneti raudam, kad tika vilkts prom. Bet viņa vīru neaizstāvēja. Ne toreiz, ne tagad. Bija pazudis viņu vienīgais bērns, un viņai nebija neviena cita, kuru vainot.

Iedarbinājis motoru, Lenni devās prom no vientuļās autobusa pieturas. Bija pagājuši trīs gadi, kopš viņa tur bija stāvējusi un ar smaidu pavadījusi tēti. Trīs gadi, un joprojām viņš bija pēdējais, kurš redzējis Līnu.